

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Майя НІКОЛАЄВА

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВК6:Фотожурналістика: Репортажне фото»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 06 Журналістика

Спеціальність: 061 Журналістика

(код і назва спеціальності (тей))

Освітньо-професійна програма: Журналістика

(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Фотожурналістика: Репортажне фото» –
Одеса: ОНУ, 2025. – 18 с.

Розробник: викладач кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій,
А.О. Подосян

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики, реклами та
медіакомунікацій

Протокол № __ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Алевтіна ПЕХНИК)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП Журналістика

_____ (Тетяна ТХОРЖЕВСЬКА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету журналістики,
реклами та видавничої справи

Протокол № __ від “__” _____ 20__ р.

Голова НМК _____ (Олена ІВАНОВА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики, реклами та
медіакомунікацій

Протокол № __ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики, реклами та
медіакомунікацій

Протокол № __ від “__” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>06 Журналістика</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>061 Журналістика</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: <i>перший (бакалаврський)</i>	<i>Вибіркова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	
		<i>Семестр</i>	
		5-й	
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	
		Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів глибокого розуміння теоретичних основ та розвиток практичних навичок у галузі фотожурналістики з акцентом на репортажну фотографію. Забезпечити здобуття компетенцій для створення інформативно насичених та емоційно впливових зображень, які відповідають високим етичним стандартам та використовують сучасні технологічні засоби, з метою професійного висвітлення значущих суспільних, культурних і політичних подій.

Завдання:

- Ознайомлення з історією та теорією фотожурналістики.
- Аналіз значущих подій та фотографій, що стали іконами в історії фотожурналістики.
- Вивчення етичних норм і стандартів у фотожурналістиці.
- Розвиток технічних навичок, а саме опанування техніки зйомки в різних умовах: експозиція, композиція, освітлення.
- Практичне застосування різних типів фотоапаратів та об'єктивів.
- Практичні заняття з репортажної фотографії, а саме проведення польових зйомок та аналіз отриманих результатів.
- Створення власних фотопроєктів та їх презентація.

а) загальних (ЗК):

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

б) спеціальних (СК):

- СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.
- СК 03. Здатність створювати медіапродукт.
- СК 07. Здатність надавати властивості крос-медійності інформаційному продукту.

- СК 08. Вміння застосовувати мобільні засоби для створення медіапродукту.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- ПР 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
- ПР 05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
- ПР 06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.
- ПР 07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
- ПР 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
- ПР 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: історію та етику фотожурналістики, техніки експозиції, композиції та освітлення, а також володіти навичками роботи з різними типами фотоапаратів.

вміти: створювати якісні репортажні фотографії, дотримуючись етичних стандартів та використовуючи сучасні технології, а також успішно розвивати свою кар'єру у фотожурналістиці.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та етичні аспекти фотожурналістики.

Тема 1. Вступ до фотожурналістики: історія та етика.

Ключові події в історії фотожурналістики вплинули на її розвиток.

Етичні стандарти які регулюють роботу фотожурналіста.

Етичні дилеми які виникають у фотожурналістиці під час висвітлення конфліктів і катастроф.

Тема 2. Основи фотографії: експозиція, композиція та освітлення.

Основні принципи експозиції у фотографії.

Закони композиції які впливають на сприйняття фотографії.

Фактори які враховуються при виборі освітлення для фотозйомки.

Тема 3. Технічні основи фотографії. Використання різних типів об'єтивів та освітлювального обладнання.

Типи об'єтивів та як їх обирати для різних видів зйомки.

Параметри які важливі при виборі освітлювального обладнання для студійної та польової зйомки.

Як технічні характеристики об'єктива впливають на якість зображення.

Змістовий модуль 2. Технічні та практичні навички фотозйомки.

Тема 4. Планування та підготовка до зйомок.

Основні етапи планування фотозйомки.

Як обирати місце та час для зйомки, враховуючи різні фактори.

Інструменти та обладнання яке необхідно підготувати для різних видів зйомок.

Тема 5. Практика репортажної фотографії: зйомка в різних умовах.

Які техніки використовуються у репортажній фотографії для передачі динаміки та емоцій.

Як знімати в умовах низького освітлення без втрати якості зображення.

Особливості репортажної фотографії в екстремальних умовах.

Тема 6. Техніки зйомки в умовах подій, катастроф, демонстрацій.

Етичні аспекти які слід враховувати при зйомці в умовах катастроф та масових подій.

Як забезпечити безпеку себе та обладнання під час зйомки в екстремальних умовах.

Технічні прийоми які використовуються для зйомки в умовах диму, пилу, поганої видимості.

Тема 7. Створення та презентація фотопроєктів.

Етапи створення фотопроєкту від концепції до презентації.

Як вибір теми та стилю фотопроєкту впливає на його сприйняття аудиторією.

Методи які використовуються для ефективної презентації фотопроєкту?

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та етичні аспекти фотожурналістики.										
Тема 1. Вступ до фотожурналістики: історія та етика.	9	2	2		5					
Тема 2. Основи фотографії: експозиція, композиція та освітлення.	9	2	2		5					
Тема 3. Технічні основи фотографії. Використання різних типів об'єктивів та освітлювального обладнання.	14	2	2		10					
Разом за змістовим модулем 1	32	6	6		20					
Тема 4. Планування та підготовка до зйомок.	14	2	2		10					
Тема 5. Практика репортажної фотографії: зйомка в різних умовах.	14	2	2		10					
Тема 6. Техніки зйомки в умовах подій, катастроф, демонстрацій.	14	2	2		10					
Тема 7. Створення та презентація фотопроєктів.	16	4	2		10					

Разом за змістовим модулем 2	58	10	8		40					
Усього годин	90	16	14		60					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Вступ до фотожурналістики: історія та етика. - Написати есе на тему "Еволюція фотожурналістики: від зародження до сучасності". - Провести аналіз відомої фотографії з точки зору етичних норм фотожурналістики. - Обговорити в групах етичні виклики, з якими стикаються фотожурналісти в умовах конфліктів.	2	
2.	Тема 2. Основи фотографії: експозиція, композиція та освітлення. - Виконати серію знімків, застосовуючи різні принципи композиції (наприклад, правило третин, симетрія). - Визначити оптимальну експозицію для зйомки в різних умовах освітлення (денне світло, штучне освітлення, сутінки). - Провести експеримент з різними типами освітлення та порівняти результати (м'яке світло, жорстке світло, підсвітка).	2 год.	
3.	Тема 3. Технічні основи фотографії. Використання різних типів об'єктивів та освітлювального обладнання. - Провести тестування різних типів об'єктивів (ширококутні, телеоб'єктиви, макрооб'єктиви) на прикладі одного об'єкта. - Виконати завдання з налаштування студійного освітлення для портретної зйомки. - Провести зйомку з використанням різних типів освітлювального обладнання (спалах, софтбокс, світлодіодні панелі).	2 год.	
4.	Тема 4. Планування та підготовка до зйомок. - Розробити план зйомки для репортажного заходу, враховуючи погодні умови та місце проведення. - Підготувати список необхідного обладнання для фотозйомки в різних умовах (в приміщенні, на відкритому повітрі). - Створити чек-лист підготовки до фотозйомки, включаючи технічні та організаційні аспекти.	2 год.	
5.	Тема 5. Практика репортажної фотографії: зйомка в різних умовах. - Виконати репортажну зйомку на події з обмеженими умовами освітлення. - Зробити серію знімків, що відображають динаміку події, використовуючи техніку пейзажу та заморожування руху. - Проаналізувати серію фотографій з точки зору передачі емоцій та динаміки.	2 год.	
6.	Тема 6. Техніки зйомки в умовах подій, катастроф, демонстрацій. - Розробити план зйомки в умовах масової події з урахуванням безпеки та етичних норм. - Виконати зйомку в умовах імітованої катастрофи або демонстрації, застосовуючи відповідні технічні прийоми.	2 год.	

	- Проаналізувати реальні фотографії з місць подій і обговорити використані техніки та етичні рішення.		
7.	Тема 7. Створення та презентація фотопроєктів. - Розробити концепцію та структуру власного фотопроєкту. - Підготувати серію фотографій для фотопроєкту на задану тему. - Організувати презентацію фотопроєкту, використовуючи різні методи подання матеріалу (друковані знімки, цифрові презентації, мультимедійні елементи).	2 год.	
Всього		14 год.	

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Вступ до фотожурналістики: історія та етика. [1,3,4]	5	
2.	Тема 2. Основи фотографії: експозиція, композиція та освітлення. [1,3,4]	5	
3.	Тема 3. Технічні основи фотографії. Використання різних типів об'єктивів та освітлювального обладнання. [3,4]	10	
4.	Тема 4. Планування та підготовка до зйомок. [1,2,3]	10	
5.	Тема 5. Практика репортажної фотографії: зйомка в різних умовах. [1,2,4]	10	
6.	Тема 6. Техніки зйомки в умовах подій, катастроф, демонстрацій. [1,3,4]	10	
7.	Тема 7. Створення та презентація фотопроектів. [1,2,3,4]	10	
	Разом	60	

До самостійної роботи відносяться:

- [1] – підготовка до практичних занять;
- [2] – написання журналістського матеріалу;
- [3] – огляд офіційних інтернет-ресурсів ІА;
- [4] – опрацювання основної та додаткової літератури

9. Методи навчання

Словесні: проблемні лекції, розповідь, пояснення, бесіда.

Наочні: ілюстрація мультимедійних презентацій, демонстрація.

10. Форми контролю і методи оцінювання

- поточний контроль;
- періодичний контроль;
- підсумковий контроль.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розуміє матеріал; знає усі головні поняття та терміни. робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	глибоко розуміється на процесах, що уміло застосовує під час написання текстів; уміло використовує рекомендовану літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання; виконує творчі завдання за всіма вказаними вимогами; проявляє творчий підхід до виконання практичних завдань під час самостійної роботи.
Добре	достатньо повно володіє теоретичним матеріалом, та використовує термінологію; вміло апелює до обов'язкової літератури; демонструючи деякі питання не проявляє достатньої глибини та аргументації; вміло узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але припускається незначних.	правильно виконує надані тестові завдання, з незначними помилками; має навички виконання творчих завдань.
Задовільно	на низькому рівні володіє навчальним матеріалом; відтворює частину навчального матеріалу порушуючи логічні зв'язки; знає переважну більшість понять навчального матеріалу; має труднощі із формуванням висновків.	демонструє вміння застосовувати знання у стандартних ситуаціях, має слабкі навички виконання творчих завдань; правильно вирішив половину тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення головного у вивченому.
Незадовільно можливістю повторного складання	3 володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно обов'язковим повторним	3 не володіє навчальним матеріалом	не виконує зовсім практичні завдання або з постійною допомогою викладача.

вивченням дисципліни		
-------------------------	--	--

8. Питання для підсумкового контролю

1. Розкажіть про ключові етапи розвитку фотожурналістики. Які події значно вплинули на її формування?
2. Що таке етичні норми у фотожурналістиці? Наведіть приклади етичних дилем, з якими може зіткнутися фотожурналіст.
3. Які основні принципи експозиції у фотографії, і як вони впливають на якість знімку?
4. Як закони композиції допомагають створювати візуально привабливі фотографії?
5. Які фактори слід враховувати при виборі освітлення для фотозйомки?
6. Які існують типи об'єтивів, і в яких умовах їх доцільно використовувати?
7. Як технічні характеристики об'єктива (фокусна відстань, світлосила) впливають на кінцевий результат фотографії?
8. Які особливості роботи з різними типами освітлювального обладнання (спалахи, софтбокси, рефлектори)?
9. Розкажіть про етапи планування та підготовки до фотозйомки.
10. Які фактори слід враховувати при виборі місця та часу для фотозйомки?
11. Що таке репортажна фотографія, і які техніки використовуються для передачі динаміки та емоцій?
12. Які виклики виникають під час зйомки в умовах низького освітлення, і як їх подолати?
13. Як забезпечити якість фотографії в екстремальних умовах (наприклад, дим, пил, погана видимість)?
14. Які технічні прийоми використовуються для зйомки швидкоплинних моментів?
15. Які особливості та технічні прийоми характерні для зйомки катастроф та масових подій?
16. Які етичні аспекти слід враховувати при зйомці подій, катастроф, демонстрацій?

17. Як організувати безпечну роботу під час зйомок у небезпечних умовах?
18. Опишіть процес створення фотопроєкту від концепції до презентації.
19. Як вибір теми та стилю фотопроєкту впливає на його сприйняття аудиторією?
20. Які методи та інструменти можна використовувати для ефективної презентації фотопроєкту?
21. Як впливають на вибір обладнання та техніки зйомки умови фотозйомки (погода, місцевість, освітлення)?
22. Які особливості репортажної фотографії в умовах екстремальних подій, таких як протести чи військові дії?
23. Як використовувати правило третин у композиції фотографії, і чому воно важливе?
24. Які відмінності між використанням ширококутних об'єктивів та телеоб'єктивів у фотожурналістиці?
25. Що таке "заморожування руху" та як його досягти в фотографії?
26. Які переваги та недоліки зйомки з використанням природного світла порівняно зі штучним?
27. Як аналізувати етичні аспекти використання фотографій у ЗМІ?
28. Які технічні налаштування камери найбільш оптимальні для зйомки в умовах обмеженого освітлення?
29. Як підготовка до зйомки впливає на результат фотопроєкту?
30. Які сучасні технології та тенденції впливають на розвиток фотожурналістики сьогодні?

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль			Бали за іспит	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
14	35	35	16	100

Поточний контроль										Бали за іспит	Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3						100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
7	7	14	14	7	7	7	7	7	7	16	

*Примітка: Періодичний контроль здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу трьох змістових модулів. Тестові письмові завдання складаються з 10 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу змістового модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове запитання студент отримує 1-2 бали в залежності від складності запитання.

T1-10 – теми практичних занять під час яких здобувачі отримують бали за активну участь на занятті. Максимально – 7 балів за заняття.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Балаклицький М. А. Зображальна журналістика : навчальнометодичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 84 с.
2. Горевалов С.І., Зикун Н.І., Стародуб С.А. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення: навч. посіб. Київ : Київський міжнародний університет, 2010. 296 с.
3. Максимович М. Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи. Вісник національного університету «Львівська політехника». Серія «Журналістські науки». Львів, 2019. С. 29-36.
4. Мелешенко О. Замітка у пресовій і фотожурналістиці. Наукові записки Інституту журналістики, 2019. С. 48-69.

Додаткова

5. Брюховецька Л. Приховані фільми: Українське кіно 1990-х. Київ : АртЕк, 2003. 384 с.
6. Мащенко І.Г. Телевізійні аномалії: мас-медійні історії в деталях. Київ : ЗАТ "Телекур'єр", 2005. 216 с.
7. Горпенко В.Г. Пластика фільму. Київ : Мистецтво, 1984.
8. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1986 – 1995. Київ : KINO-КОЛО, 2005. 464 с. 13
9. Довженко О.П. Україна в огні: Кіноповість, щоденник. Київ : Рад. письменник, 1990. 416 с.
10. Іллєнко Ю. Парадигма кіно. Київ : Абрис, 1999.
11. Загданский Е.П. От мысли к образу. 2-е изд. Київ : Мистецтво, 1990. 161 с.
12. Левчук Т., Ілляшенко В. Кінорежисура. Київ, 1981.
13. Кісін В.Б. Із творчої спадщини. Київ : КМ Academia, 1999.

14. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія. Життя. Актор. Образ : Із творчої спадщини. Київ : Видавничий дім «KM Academia», 1999. 268 с.
15. Скуратівський В. Екранні процеси в соціокультурних процесах ХХ сторіччя Київ : Мистецтво, 1998.
16. Фількевич Г.М. Співдружність муз. Театр – музика – кіно : монографія. Київ : Київськ. нац. ун-т театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого. 76 с.
17. Цвіркунов В. В. Сюжет (деякі питання теорії). Київ : Вид-во АН УРСР, 1963.
18. Шимон О. Сторінки з історії кіно на Україні. Київ : Мистецтво, 1964. 149 с.
19. Ейзенштейн С. Естетика кіномистецтва. Дослідження, статті, лекції. Київ : Мистецтво, 1978. 310 с.
20. Вальтер фон ла Рош. Вступ до практичної журналістики. Київ : Академія української преси, 2005. 229 с.
21. Гриценко О. Основи теорії журналістської діяльності. Київ : МІЛП, 2000. 203 с.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. Державне агенство України з питань кіно. URL: <https://degkino.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2020)
2. Офіційний сайт Одеської обласної організації НСФХУ. URL: <https://www.facebook.com/NSPAU> (дата звернення: 02.05.2020)
3. Офіційний сайт Одеського відділення Національної Спілки кінематографістів України. URL: <http://nsku.od.ua/novosti/712-kira-muratova-kinokonkurs-2019.html> (дата звернення: 02.05.2020)
4. Офіційний сайт UA:Культура. URL: <https://culture.suspilne.media> (дата звернення: 02.05.2020)
5. Брюховецька Л. Кіномистецтво. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Київ : Логос, 2011. 391 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/149237948.pdf> (дата звернення: 02.05.2020)